

Referat fra møte i faglig råd for salg, service og reiseliv

Dato: 08.12.2025 kl. 10.00 – 15.00

Sted: Utdanningsdirektoratet, møterom 4

Rådsmedlemmer:

Medlem	Varamedlem	Deltok på møtet
Arbeidstakersiden		
Britt Austad Fagforbundet	Christian Danielsen Fagforbundet	Britt Austad
Silje Kjellesvik Norheim HK Norge	Espen Strandhus HK Norge	Silje Kjellesvik Norheim
Michella Jensen Fellesforbundet	Lars-Vegar Berg Pettersen Fellesforbundet	Forfall
Terje Mikkelsen Norsk Arbeidsmandsforbund	Ingrid Tollefsen Norsk Arbeidsmandsforbund	Terje Mikkelsen (fram til 11.30)
Christine Bar Parat	Daniel Bøhn Rayer Parat	Christine Bar
Trond Vegard Sæle YS	Lina Steinsbekk YS	Forfall
Arbeidsgiversiden		
Henrik Hamborg NHO Reiseliv	Ole Michael Bjørndal NHO Reiseliv	Forfall
Linda Vist NHO Service og Handel	Eivind Hilling NHO Service og Handel	Linda Vist (Fram til 13.00)
Leif Moen Spekter	Silvia Ommundsen Spekter	Leif Moen
Monika Kålås Virke	Mangler oppnevning Virke	Forfall
Elise Årbogen KS (arbeidsgiver)	Hans Gøran Bjørk KS (arbeidsgiver)	Elise Årbogen
Mangler oppnevning Dfd	Mangler oppnevning Dfd	-
Skoleeier		
Thomas Nordli Andersen KS	Jan Fenne Skjørvestad KS	Thomas Nordli Andersen
Tom Selvik KS	Rina Therese Svarthoel Østenby-Thorkildsen KS	Tom Selvik
Lærerorganisasjon		
Nils Petter Heggem Utdanningsforbundet	Britt Hovland Selseng Utdanningsforbundet	Britt Hovland Selseng
Vibeke Moland Utdanningsforbundet	Stine Isdahl Solberg Utdanningsforbundet	Vibeke Moland

Aud Westgaard Hultberg Skolenes Landsforbund	Bernt Olav Neskvern Skolenes Landsforbund	Aud Westgaard Hultberg
Elevrepresentasjon		
Benas Grubliauskis EO	Ingen vara	Forfall
Andre organisasjoner		
<i>Mangler oppnevning</i> Forsvaret (observatør)	Ingen vara	-
Utdanningsdirektoratet		
Celine Berglie		Celine Berglie

Dagsorden:

- Sak 1-3-25 Godkjenning av innkalling og dagsorden
- Sak 2-3-25 Status i arbeidet med felles vg2 SSR, og høring av forslag til ny læreplan
- Sak 3-3-25 Søknad om fylkesbesøk 2026
- Sak 4-3-25 Spørreundersøkelse i regi av Nasjonalt senter for yrkesfag
- Sak 5-3-25 Tilrettelegging av skriftlig sentralt gitt eksamen for yrkesfag etter vg3-nivå
- Sak 6-3-25 Modulstrukturert opplæring – orientering
- Sak 7-3-25 FRSSR sin utviklingsredegjørelse 2021 - 2025
- Sak 8-3-25 Orienteringssaker
- Sak 9-3-25 Eventuelt

Sak 1-3-25: Godkjenning av innkalling og dagsorden

Vedtak

FRSSR godkjenner innkalling og dagsorden.

Sak 2-3-25: Status i arbeidet med felles vg2 SSR, og høring av forslag til ny læreplan

Bakgrunn

FRSSR sendte i juni 2023 søknad til Udir om å slå sammen de to vg2-tilbudene på SSR til ett felles vg2. Udir utredet saken, og sendte forslaget på høring sommeren 2025. I høringssvarene identifiserte Udir noen gjennomgående kommentarer. Noen av innspillene som gikk igjen handlet om innholdet i læreplanutkastet. Derfor har læreplangruppa laget et nytt forslag til læreplan som skal sendes på ny høring. Kunnskapsdepartementet har riktignok besluttet strukturendringen, som vil bli gjort søkbart fra skolestart høsten 2026.

I sakspapirene som ble sendt ut til rådsmedlemmene før rådsmøtet, lå utkast til ny læreplan samt høringsnotatet. Saksbehandler i Udir, Marianne Farstad Jensen, deltok i møtet og tok imot innspill til læreplanutkast og høringsspørsmål – slik at man kan endre i tråd med rådets innspill før det sendes på høring.

Fra rådsmøte:

Rådet diskuterte om forslag til læreplan i for stor grad er preget av teori fremfor praksis (ordbruk som «drøfte», «gjøre greie for» etc. framfor «å gjøre»). Innholdet i utdanningen må gjenspeile næringslivets behov. I tillegg erfares det en stor variasjon i innhold i utdanningsløpet avhengig av geografi/sted. På den andre siden ble det påpekt at vg1 og vg2 legger den teoretiske grunnmuren, og at man på vg3 og i opplæring i bedrift skal omsette teori til praksis. Rådsmedlemmene diskuterte også om sikkerhet er godt nok dekket i forslaget til ny læreplan, noe som også ble spilt inn forrige runde. Ellers hadde rådsmedlemmene innspill på ord og begreper, og det ble også pekt på viktigheten av hvilke verb man bruker i kompetansemålene.

Det ble understreket at forslaget om et felles vg2 på SSR er rådets anbefaling, og en del av kommentarene fra rådsmedlemmene går utover det mandatet som læreplangruppa har fått. Blant annet fikk læreplangruppa mandat å slå sammen to eksisterende læreplaner, ikke å lage en ny en. Det ble foreslått at innspill og diskusjoner som går utover mandatet til læreplangruppa bør løftes på et senere tidspunkt.

Saksbehandler i Udir tok innspillene som kom angående ord/benevnelser/formuleringer til følge. Etter disse justeringene, sendes læreplanen ut på ny høring med 8 uker frist. Etter planen sendes læreplanen ut på høring 10.12.25.

Vedtak:

AU formulerer et høringssvar på vegne av FRSSR basert på diskusjon i møtet. Ytterligere innspill kan sendes til AU per mail innen 15. desember.

Sak 3-3-25: Søknad om fylkesbesøk 2026

Bakgrunn

I henhold til punkt 4.6 i [Mandat og retningslinjer](#) kan faglige råd søke om midler til fylkesbesøk i løpet av oppnevningsperioden:

De faglige rådene kan søke Utdanningsdirektoratet om å gjennomføre et fylkesbesøk i året. Hensikten med fylkesbesøk er å skape en dialog mellom rådene og fylkeskommunene, bransjer/sektorer og skoler om utfordringer i utdanningsprogrammet.

I rådsmøtet 21.10.25 vedtok rådet å sette ned en arbeidsgruppe som skulle utarbeide forslag til søknad om fylkesbesøk høsten 2026. Forslaget til søknad ble distribuert i forkant av rådsmøtet, og rådsmedlemmene fikk anledning til å kommentere og komme med innspill.

Innspill fra rådsmøtet:

Rådet hadde kommentarer på skrivefeil. Arbeidsgruppa tok forbehold om at det kan komme endringer, f.eks. ved utvikling som er aktuell å følge opp.

Fagansvarlig orienterte om at samtlige faglige råd ønsker fylkesbesøk i 2026, og at det ikke er budsjettert for dette og at det derfor ikke er sikkert man før søknaden innvilget. Rådet oppfordres likevel til å søke.

Vedtak:

AU går over søknaden og fagansvarlig sender inn til Udir.

Sak 4-3-25: Spørreundersøkelse i regi av Nasjonalt senter for yrkesfag

Bakgrunn for saken

De faglige rådene inviteres til å gi innspill til Nasjonalt senter for yrkesfag (NSY) om hvilke problemstillinger og temaer de bør prioritere i sin FoU-innsats og i mobilisering av nye samarbeid som vil styrke yrkesfagene. Formålet med undersøkelsen er å sikre god relevans og innretning i NSYs aktiviteter allerede i etableringsfasen.

NSY skal arbeide aktivt med forskning, utvikling og innovasjon og skal fungere som en koblingsboks for samarbeid mellom ulike aktører innenfor yrkesfagene både nasjonalt og internasjonalt.

NSY er i en oppstartsfasen og ønsker å bli kjent med og lære av sine interessenter. For å samle innspill bruker de et digitalt spørreskjema som først går til de faglige rådene, og deretter til en bredere interessentgruppe. Undersøkelsen har en åpen og eksplorerende tilnærming fordi de ønsker innspill om viktige temaer, satsingsområder og utfordringsbilder – uavhengig hva som finnes fra før av etablerte samarbeidsstrukturer eller kunnskapsgrunnlag.

Undersøkelsen tar for seg to hovedområder: tematisk innretning på NSYs prosjekter og aktiviteter tilknyttet forskning, utvikling og innovasjon, og hvilke aktører NSY bør være i kontakt med i arbeidet fremover. I denne sammenheng ønsker vi også innspill til aktuelle møtearenaer NSY bør være kjent med og/eller delta på.

NSY vil gjøre en analyse av svarene og bruke innsikten i sitt videre utviklingsarbeid. Rådenes utviklingsredegjørelser vil også inngå i det kunnskapsgrunnlaget de arbeider ut fra. Det kan bli aktuelt med tilsvarende undersøkelser senere som følger opp aktuelle temaer.

Frist

NSY ønsker innspillene fra de faglige rådene før utgangen av året, eksempelvis innsending 1 uke etter rådsmøte.

Fra diskusjon i rådsmøtet:

Se rådets innspill i vedlegg under

Vedtak

FRSSR-AU sammenfatter felles svar på vegne av rådet basert på innspill og diskusjon i rådsmøtet. Fagansvarlig sender inn rådets svar i Questback.

Spørreundersøkelse i regi av Nasjonalt senter for yrkesfag

Tematisk innretning på forskning og utvikling

NSY skal arbeide aktivt med forskning, utvikling og innovasjon, og vi ønsker de faglige rådernes innspill om hvilke kunnskapshull eller utfordringer vi bør gripe fatt i, på kort og lang sikt.

1. Hvilke temaer eller problemstillinger bør NSY prioritere i sitt forsknings- og utviklingsarbeid?

Spørsmålet knytter seg både til yrkesfag i stort, og spesifikt tilknyttet deres utdanningsprogram. Det er fint om dere kan skille på hva som kan/bør prioriteres på hhv. kort og lang sikt.

Innspill fra FRSSR:

- NHOs kompetansetermometer viser at vi mangler kompetanse, og at denne situasjonen ikke ser ut til å bedre seg. NSY kan gå mer i dybden på dette - hva innebærer kompetansegapet i praksis på mer detaljert nivå og for våre fag? Hvilke behov trenger næringslivet å få dekket?
- Kompetansebehov for yrkesfaglærere, særlig sett i lys av teknologisk utvikling.
- Utstyrssituasjonen: Kartlegging av gapet mellom arbeidsgivers utstyr og skolens utstyr. Må også ha en vid forståelse av hva utstyr innebærer, det gjelder også tilgang på Word-pakker, PC, etc.
- Dimensjonering og tiltak for å øke rekrutteringen til yrkesfag
- Hva kan man gjøre for å redusere frafall?
- Hva kan man gjøre for å heve statusen til visse yrker?
- Sidestille yrkesfag med akademiske veier (Y-veien, etc.). Det er her viktig med forståelse og informasjon om mulighetene yrkesfag/y-veien gir.
- Informere om yrkesfag, samt mulighetene det gir, allerede på grunnskolen – tidlig informasjon
- Hvordan innlemme grønn kompetanse i yrkesfagene?
- Lage kampanjer om yrkesfag som treffer de unge – kommunikasjon der vi snakker ungdommens språk. F.eks. Psyktlærning.no
- Innhente og formidle «best practices»
- NSY kan være et bindeledd mellom skole og næringsliv i faget utdanningsvalg for å sikre et godt samarbeid
- Evaluere strukturendringer i yrkesfagene (f.eks. felles vg2 på SSR)

Aktører og arenaer tilknyttet utdanningsprogrammet

Vi vil også spørre andre aktuelle interessenter om å få innspill om hva slags behov og forventninger de har til NSY, som f.eks. næringsklynger, kompetansemiljøer og relevante offentlige aktører tilknyttet deres fagområde.

2. Hvilke arenaer er de viktigste møteplassene innen deres fagområde der NSY bør delta?

Innspill fra FRSSR:

- De faglige rådene og SRY er viktige arenaer for NSY å delta på
- Opplæringskontorenes landsforening: de har landssamling 1 gang i året

3. Hvilke aktører innen deres bransje/sektor er det viktig at NSY henter innspill fra/etablerer dialog med?

Gi oss gjerne navn på konkrete ressurspersoner vi bør kontakte.

Innspill fra FRSSR:

- Næringslivet
- Fagskoler
- Fylkeskommunene

NSYs rolle som nasjonal koblingsboks – samarbeid og innovasjon for å øke kvalitet og løse utfordringer innen yrkesfagene

For å styrke yrkesfagenes kvalitet og posisjon skal NSY ta rollen som nasjonal koblingsboks mellom berørte parter og aktører tilknyttet fag- og yrkesopplæring.

Vi ønsker derfor rådernes innspill på hvilket mulighetsrom og hvilke utfordringsområder som krever nye eller styrkede former for samarbeid og hvor NSY kan tilrettelegge for samhandling og synergier – både innen enkelte og på tvers av forskjellige fagområder.

Eksempler på utfordringsområder kan være mangel på fagarbeidere, yrkesfagenes attraktivitet eller noe av det rådene har synliggjort i utviklingsredegjørelsene; f.eks. utfordringer tilknyttet utstyrssituasjonen i videregående skoler, dimensjonering av tilbud, kompetanseutvikling for yrkesfaglærere og grensesnittet mellom yrkesfag (vgo) og høyere yrkesfaglig utdanning (fagskole).

NSY kan også legge til rette for oppskalering og spredning av resultater fra gode prosjekter som har testet og funnet nye løsninger på utfordringene.

4. Basert på deres innsikt, beskriv hvilke hovedutfordringer NSY bør gripe fatt i og legge til rette for et styrket samarbeid:

Fint om dere kan prioritere og velge ut de viktigste utfordringene (maks 3) sett fra rådets ståsted.

Innspill fra FRSSR:

- Mangel på læreplasser
- Kompetanseheving av yrkesfaglærere/instruktører

5. Hvilke eksisterende regionale utviklingsprosjekter mener dere NSY bør lære av og se på muligheten for å skalere nasjonalt?

Innspill fra FRSSR:

Rådet oppfordrer NSY til å kontakte opplæringskontorenes landsforening for å få svar på dette spørsmålet, da foreningen sitter på mye informasjon på dette.

Avslutningsvis

6. Hvordan kan NSY skape verdi for det arbeidet dere gjør i de faglige rådene?

Innspill fra FRSSR:

Analysearbeid som støtter rådernes utviklingsarbeid

7. Andre kommentarer og innspill

Innspill fra FRSSR:

Ingen

Om besvarelsen

8. I hvilken grad har rådet vært samstemte om innspillene som er gitt i denne undersøkelsen?

Avkrysning på skala:

«I svært stor grad - i stor grad - i noen grad - i liten grad - ikke i det hele tatt».

Sak 5-3-25: Tilrettelegging av skriftlig sentralt gitt eksamen for yrkesfag etter vg3-nivå

Bakgrunn for saken

Kunnskapsdepartementet har i oppdragsbrev 2025-14 gitt Udir i oppdrag om å komme med forslag til endringer i eksamensordningen for å tilrettelegge eksamen bedre for kandidatgruppen. I oppdraget viser departementet til at dagens ordning ikke legger godt nok til rette for kandidater som har faglige forutsetninger for å bestå fagprøven, men som har utfordringer med å uttrykke seg skriftlig innenfor rammen til skriftlig eksamen. Departementet mener det er nødvendig å gjøre dagens eksamen før fag- og svenneprøven mer fleksibel og tilpasset kandidatenes situasjon.

Utdanningsdirektoratet ønsker ikke å senke kravet til kandidatens kompetanse, da det er viktig at vi også framover skal være trygge på at fagarbeidere med fag- og svennebrev tilfredsstiller bransjens krav og behov for kompetanse. Tilretteleggingen dreier seg derfor om å tilrettelegge for at kandidaten skal få vist sin reelle fagkompetanse.

Oppdraget gjelder for kandidatene som tar 3103-eksamen og ikke følger et normalt opplæringsløp. Dette innebærer blant annet [praksiskandidater](#), kandidater som har gjennomført [modulstrukturert opplæring](#) og fagbrev på jobb. Praksiskandidatene oppfattes som en spesielt sårbar gruppe i dette oppdraget, da de står alene med alt ansvaret for utdanningen sin.

Utfordringsbildet

Dagens og framtidens arbeidsmarked stiller økte krav til formell kompetanse, noe som gjør det vanskelig å delta uten fullført videregående opplæring. Ifølge SSB vil Norge mangle arbeidstakere med yrkesfaglig bakgrunn fram mot 2040. Navs Bedriftsundersøkelse 2022 viser at yrker knyttet til enkelte fagbrev er blant de hvor det er størst mangel i arbeidslivet, samt at mangelen vedvarer over tid. Små fødselskull de neste 20 årene forsterker denne samfunnsutfordringen ytterligere ved at arbeidslivets behov ikke vil bli dekket av tilstrekkelig kompetanseutvikling fra ungdom.

Utdanningsdirektoratet har gjennomført en spørring for fylkeskommunene der svarene fremhever en rekke utfordringer knyttet til dagens ordning, herunder:

- Digital kompetanse: Flere kandidater, spesielt eldre, har utfordringer med å bruke en datamaskin. Datamaskinen er ikke et verktøy alle kandidatene benytter mye til daglig på arbeidsplassen eller privat, de bruker derfor lang tid på å finne fram, skrive og uttrykke seg digitalt. De sliter og med bruken av digitale verktøy som «tekst til tale».
- Språkutfordringer: En høy andel av kandidatene som tar eksamen har norsk som andrespråk. Selv om de kan beherske yrket har de ofte ikke lært seg tilstrekkelig norsk for å kunne lese, tolke og svare på oppgaveteksten.
- Lese- og skrivevansker: Flere av kandidatene har store lese- og skrivevansker. Fylkeskommunen har inntrykk av at det er en større andel med lese- og skrivevansker i denne kandidatgruppen enn blant de som tar eksamen innenfor "skolefagene". Det er samtidig flere som ikke har blitt utredet.
- Taus kunnskap: Taus kunnskap kan være et resultat av at flere kandidater har språkutfordringer, lese- og skrivevansker og at oppgavene er for akademiske. Flere fylkeskommuner peker på at de er i kontakt med kandidater som har lang

arbeidserfaring innenfor fagfeltet, men som ikke klarer å prestere på en 5 timers skriftlig eksamen.

Fylkeskommune viser også til at dersom en ikke gjør endringer i dagens ordning vil dette innebære at en bidrar til å stenge mange dyktige fagarbeidere ute. Fylkeskommunen fremhever videre at de mener en obligatorisk prøve med en sentralt gitt oppgavebank i større fag (også kjent som «førerkortmodellen») er det mest hensiktsmessige tiltaket.

Spørsmål til faglig råd

Vi ber faglig råd om å vurdere:

1. Hva anser dere som formålet med sentralt gitt skriftlig eksamen innen 3103-kodene?
2. Kjenner faglig råd seg igjen i utfordringene knyttet til digitale ferdigheter, språkferdigheter, lese-skrivevansker og taus kunnskap? Har dere andre kommentarer knyttet til disse utfordringene?
3. Hvilke andre utfordringer, knyttet til sentralt gitt skriftlig eksamen, ser dere for denne kandidatgruppen (praktiske, faglige osv.)?
4. Hva tenker dere kan være konsekvensen dersom vi ikke iverksetter noen tiltak i forbindelse med skriftlig sentralt gitt eksamen?

Frist

15. januar 2026 til marianne.elgen.bohler@udir.no

Fra diskusjon i rådsmøtet:

Rådsmedlemmene hadde følgende kommentarer og innspill:

- Måten oppgavene er formulert på kan oppleves som lite relevant.
- Det er viktig med skriftlige ferdigheter i en del SSR-fag, og ferdighetene her bør ikke undervurderes.
- Det er en fordel med en kombinasjon skriftlig-muntlig eksamensform. Slik det er nå favoriseres de som er sterke skriftlig.
- Viktig med god informasjon før kandidaten skal opp til eksamen – både hvordan eksamensformen fungerer og om målene i læreplanen.
- Ved at Statsforvalteren har ansvaret vil det bli mer likhet i vurdering
- Man bør påse at alle kandidatene har tilgang på hjelpemidlene til eksamen, f.eks. PC
- Det er viktig at en tilrettelegging av eksamen ikke senker kravene. Dette kan føre til en svekkelse av fagbrevet. Det er viktig å verne om fagbrevens integritet.
- En tilpasset eksamensform må ikke redusere kvaliteten, men vi har en kandidatgruppe vi bør tilpasse for. Vedkommende kan være en dyktig fagarbeider selv om han/hun sliter med skriftlig eksamen.

Vedtak:

AU formulerer svar til Udir basert på innspill og diskusjon i rådsmøte. Fagansvarlig sender inn innen fristen 15. januar.

Sak 6-3-25: Modulstrukturert opplæring – orientering

Bakgrunn for saken

Modulstrukturert opplæring er ett av flere tiltak i fullføringsreformen som skal bidra til at flere voksne kan ta fag- eller svenneprøven, og at norsk arbeidsliv får dekket sitt behov for kvalifisert arbeidskraft. Udir har som oppdrag å utvikle læreplaner og vurderingsordninger, utvide med flere lærefag og støtte implementeringen av modulstrukturert opplæring.

I forbindelse med nyoppnevning av de faglige rådene i høst, har rådene fått mange nye medlemmer. Medlemmene har ulik bakgrunn fra fag- og yrkesopplæringen, og ikke alle kjenner like godt til modulstrukturert opplæring som opplæringsmodell. Udir ønsker derfor å orientere faglig råd om status for implementeringen av modulstrukturert opplæring.

Saksbehandler i Udir deltok i rådsmøtet for å orientere.

Ved spørsmål: thea.bru@udir.no eller eirik.bertelsen@udir.no

Fra rådsmøtet:

Rådet løftet opp mulige utfordringer/hindringer ved modulstrukturert opplæring:

- Flere kandidater trenger språkstøtte og opplæring i språk, og dette kan oppleves som en hindring for bedriftene ved at de er skeptiske til å ta inn kandidater.
- Kravet om bestått grunnskole er en hindring for enkelte kandidater, særlig for kandidatene som kommer fra land hvor dette ikke er obligatorisk.

Vedtak

Saken tas til orientering.

Sak 7-3-25: FRSSR sin utviklingsredegjørelse 2021-2025

Bakgrunn

FRSSR-AU oppfordrer rådsmedlemmene til å ta en ekstra titt/lese seg opp på det som omhandler grønn omstilling i utviklingsredegjørelsen – da dette vil være relevant for fagseminaret 4.-5. februar.

[Her finner dere utviklingsredegjørelsen til FRSSR fra forrige oppnevningsperiode](#)

Vedtak:

Saken tas til orientering

Sak 8-3-25: Orienteringssaker

Udir har følgende orienteringssaker til FRSSR:

- **Nye hjemmesider for de faglige rådene:**
[Faglige råd for yrkesfaglige utdanningsprogram](#)
- **Mandat- og retningslinjer videreføres inntil videre:**
[Mandat og retningslinjer for samarbeidet mellom SRY, faglige råd og Utdanningsdirektoratet 2025–2029 | udir.no](#)
- **Tall og forskning:** Se nylig publisert statistikk under:
 - [Gjennomføring av videregående opplæring | udir.no](#)
 - [Fortsatt økt fravær i videregående skole | udir.no](#)
 - [Flere privatisteksamener i 2024–25 | udir.no](#)
 - [Voksne i grunnopplæringen 2025 | udir.no](#) (samlet analyse av deltakere i videregående opplæring for voksne)
 - [Søkere til videregående opplæring for voksne – utdanningsprogram | udir.no](#)
- **Høringer:**
 - [Høyring om strukturendring i fellesfaga norsk og engelsk for yrkesfaglege utdanningsprogram](#): Frist 22. desember 2025
 - [Høring om å gjøre det obligatorisk å tilby arbeidslivsfag på 8. til 10. trinn i grunnskolen](#). Frist 9. desember
- **Endringsforslag, nytt lærefag:** [Badevakt / livredder](#). Udir har nylig mottatt forslaget fra NTNU. Ingen utredning er igangsatt enda.
- **Minner om fagseminar 4.-5. februar for faglige råd** - Grønn omstilling i yrkesfagene som fagovergripende tema

Vedtak:

Sakene tas til orientering

Sak 9-3-25: Eventuelt